

POSLEDICE PREVREMENO POKUĐENE SEKSUALNOSTI NA RAZVOJ LIČNOSTI I NA PSIHOFIZIČKI RAZVOJ ČOVEKA

<http://enlite.org/seksualnost.pdf>

Prevod ovog teksta na hrvatski je na adresi:

<http://enlite.org/sexzo.pdf>

U prvoj knjizi koja je na popisu preporučene literature zdravstvenog odgoja, za modul Spolno/rodna ravnopravnost i odgovorno spolno ponašanje, čitamo sledeće reči:

"Kada je riječ o spolnosti, pravilo je, čini se, sljedeće: ako je osjećaj dobar, nastavi to činiti. ... Unatoč roditeljskim upadima i zabranama, seksualni je užitak važan element djetinjstva. Povijesno gledano, djetinjstvo se smatralo lukom zaštićenom od briga i odgovornosti odraslih (kao što su npr. lov, skupljanje plodova i slično), dakle, razdobljem u kojem je najbolje posvetiti se užicima, seksualnim i ostalim. S obzirom da je reprodukcija u djetinjstvu neizvediva, u seksualnim se nasladama može uživati multidimenzionalno – oralno, analno, genitalno i tako dalje – bez mogućnosti oplodnje" (Paul. R. Abramson, Steven D. Pinkerton, O užitku: razmišljanja o naravi ljudske spolnosti, str. 53, 146. Zagreb, 1998.).

Ovakva i slična shvatanja mogu ohrabriti predavače da u skladu sa svojim individualnim, možda i vrlo izopačenim gledištima, promovišu kod ljudi u razvoju shvatanja koja mogu imati katastrofalne posledice po razvoj njihove ličnosti, njihov psihofizički razvoj i po funkciju seksualnosti.

Promovisanje buđenja seksualnosti kod polno nesazrelih osoba rezultuje skupom negativnih posledica i po razvoj njihove ličnosti i po razvoj njihovih psihofizičkih sposobnosti.

Kako promovisanje seksualnosti kod polno nesazrelih osoba jeste najčešće posledica pobuđivanja seksualnosti kao izvora satisfakcije (zadovoljenja radoznalosti, izvora užitka...), a ne izraz odgovora na realne potrebe života (potrebe seksualnog partnera, potrebe za stvaranjem potomstva), objasnićemo prvo štetne posledice pogrešne funkcije seksualnosti na razvoj čovekove ličnosti, a zatim i posledice prevremeno pobuđene seksualnosti.

POSLEDICE TRAŽENJA UŽITKA U SEKSUALNOSTI

Za razliku od razvoja čovekovih psihofizičkih sposobnosti koje se razvijaju same od sebe u zavisnosti od nasleđa i uslova življenja, razvoj čovekove ličnosti stoji do samog čoveka i izražava se u funkciji (smislu) koju čovek sam pridaje svojim psihofizičkim sposobnostima.

Sve čovekove psihofizičke sposobnosti imaju za svrhu da čovek njima odgovori na potrebe života. Istu svrhu imaju i seksualne sposobnosti, konkretno da budu odgovor na potrebu druge osobe za ljubavlju i na potrebu za reprodukcijom. Ali do čovekove ličnosti (njegovog htenja) stoji da li će svojim sposobnostima čovek da odgovara na potrebe života ili da ih zloupotrebljava, tražeći u njima svoju satisfakciju.

Ukoliko odluči da u svojim psihofizičkim sposobnostima traži svoju satisfakciju, tada biva zanemarena funkcija tih sposobnosti u odgovoru na realne potrebe života i dolazi do čitavog skupa poremećaja u razvoju njegove ličnosti, pa i u njegovom psihofizičkom razvoju:

ZLOUPOTREBA PRETVARA SEKSUALNE SPOSOBNOSTI U MOTIVE PONAŠANJA KOJI UGROŽAVAJU ČOVEKOVU EGZISTENCIJU

Čovek mora sebe da unesreći u svojoj biti da bi mogao da ima motiva da uživa u traženju užitka. Nema ničeg lošeg u tome kada malo dete poželi da mu roditelj kupi igračku. Realna potreba deteta je da se igra sa igračkama. Ali ako u nemogućnosti roditelja da mu zadovolji tu potrebu, dete nastavi da insistira na zadovoljenju te potrebe, ono će morati da sebe u biti unesreći da bi imalo motiva da i dalje želi igračku, uprkos osujećenju njegove realne potrebe. Tada detetom ovladava želja za igračkom koja nije više odgovor na realne potrebe deteta, već na nezadovoljstvo u koje je to dete palo u pokušaju da zadovolji svoju realnu potrebu. Unesrećivanjem čovekovog duha nastaju potrebe Ega za satisfakcijom koje nisu realne potrebe čoveka. Ako bi realna potreba deteta za igračkom sada i bila zadovoljena, unutrašnje nezadovoljstvo bi i dalje ostalo, dete bi vrlo brzo pokazalo nezadovoljstvo igračkom koju je dobilo, i sublimiralo bi svoje nezadovoljstvo u neprestanu i neumerenu potrebu za igračkama.

SREĆA UNUTRAŠNJE ZADOVOLJENJE	NESREĆA UNUTRAŠNJE NEZADOVOLJENJE	
IMA SREĆU	IMA NESREĆU	NEMA SREĆU
DAJE SREĆU	DAJE NESREĆU	TRAŽI SREĆU
KROZ NESEBIČNU LJUBAV	KROZ POTREBU ZA PSIHIČKIM PRAŽNJENJEM	KROZ SEBIČNE MOTIVE

Kriterijum našeg iskonskog zadovoljenja jeste u našim motivima ponašanja. Srećna osoba daje sreću kroz motiv ljubavi, a nesrećna traži sreću kroz sebične motive, i daje nesreću kroz destruktivne motive.

Vidimo da postoje razlike između realnih potreba života i unutrašnjih potreba za satisfakcijom koje su izraz unutrašnjeg nezadovoljstva duha.

Dete može da padne u unutrašnje nezadovoljstvo ne samo osujećenjem realne potrebe za ljubavlju i pažnjom, već i preteranim ugađanjem koje prevazilazi njegove realne potrebe.

Detetu tako postaje iskušenje da zlorabljiva ljubav i pažnju radi traženja satisfakcije u doživljajima ljubavi i pažnje, što ga čini ravnodušnim prema potrebama drugih ljudi i prema sopstvenim realnim potrebama.

Kako svaka faza razvoja ličnosti izaziva različite prijatne doživljaje, ona može postati objekat zlorabljivanja radi satisfakcije i na taj način omesti pravilnu funkciju sposobnosti koja se u toj fazi razvija. Na taj način i zlorabljivanje polnih sposobnosti u vreme njihovog pubertetskog razvoja rezultuje nesposobnošću čoveka da odgovori na potrebe za koje je odgovoran u kasnijim fazama razvoja njegove ličnosti, a to su bračne i društvene odgovornosti. U slučaju zlorabljivanja seksualnih i emotivnih sposobnosti, osoba više voli seksualni užitek i osećanja koja mu izaziva partner, nego samog partnera. Jednostavno rečeno, potreba za užitkom postaje čoveku važnija od njegovih egzistencijalnih potreba i odgovora na potrebe za ljubavlju svog seksualnog partnera. Osoba postaje spremna da ugrozi svoju egzistenciju radi užitka.

FIKSACIJA I ZAOSTAJANJE U RAZVOJU LIČNOSTI

Razvojne sposobnosti imaju za svrhu da njima čovek odgovori na realne potrebe života, ali ako postanu izvor satisfakcije, one dovode do zaostajanja u daljem razvoju čovekove ličnosti. Učvršćivanje (fiksacija) na određenoj fazi razvoja je utoliko jače ukoliko je dete više osujećivano u svojim težnjama i potrebama, ali i u slučaju njegovog preteranog zadovoljavanja. Pogledajmo koje si sve posledice učvršćivanja (fiksacije):

"Nedovoljno ili preterano uživanje u bilo kojoj fazi može dovesti do fiksacije u toj fazi i do razvoja karakterističnih osobina te faze." (Spencer A. Rathus, Psychology: Concepts and Connections, pg 427)

"Osim toga, preterano uživanje ili frustracija u bilo kojoj fazi može dovesti do regresije, što je tendencija da se vratite na prethodni psihoseksualni nivo u susretu sa sukobom ili stresom." (Irving B. Weiner, W. Edward Craighead, The Corsini Encyclopedia of Psychology, Volume 2, pg 529)

"I preterano uživanje i preterana frustracija mogu oblikovati prirodu punoletnih karakternim osobinama, kao i neurotičnim prilagođavanjima." (E. Jerry Phares, Introduction to personality, pg 96)

"Psihopatologija ili problemi sa mentalnim zdravljem takođe mogu biti izazvani fiksacijom na bilo kojoj od ovih faza razvoja. Fiksacija se može razviti kao posledica prekomerne frustracije ili preteranog zadovoljenja." (Poul Rohleder, Critical Issues in Clinical and Health Psychology, pg 24)

ŽIVOTNO DOBA	ODOJČE DO 1,5 - 2 GOD	RANO DETINJ- STVO DO 6 - 7 GOD	KASNO DETINJ- STVO DO PUBERTETA	ADOLESCENCIJA			ODRASLOST	
RAZVOJ SPOSOBNOSTI	POVERENJE	AUTONOMIJA VOLJE IMAGINACIJA	INTELEKT	POLNOST	IDENTITET	ŽIVOTNO OPREDE- LJENJE	SPOSOBNOSTI ZA PORODIČNE ODGOVORNOSTI	SPOSOBNOSTI ZA DRUŠTVENE ODGOVORNOSTI
RAZVOJ LIČNOSTI	UZDANJE (TOTALNA ZAVISNOST OD RODITELJA)	VOLJA (SAMOKON- TROLA)	RAZUMNOST SPOSOBNOST RAZUMEVANJA STVARNIH POTREBA ŽIVOTA	SPOSOBNOST UZDRŽANJA POLNE MOĆI U FUNKCJI ODGOVORA NA POTREBE ŽIVOTA (PRIPREMA ZA BRAK)	SPOSOBNOST TRPLJENJA NEPRAVDE NEZAVISNA ALI KROTKA I PONIZNA LIČNOST (PRIPREMA ZA DRUŠTVENE ODGOV.)	IZBOR UZVIŠENOG SMISLA ŽIVOTA	ŽIVLJENJE ZA BLISKE OSOBE I BRAČNOG SAPUTNIKA	ŽIVLJENJE ZA ČOVEČANSTVO
POSLEDICE NESAZRELOSTI LIČNOSTI	INFANTILNA ZAVISNOST OD DRUGIH - EGOCEN- TRICNOST, ILI NEPOVERLJIV ODNOS PREMA DRUGIMA	NEZAVISNOST KOJA JE SAMA SEBI CILJ - GORDOST ODSUSTVO MOĆI SAMOKONTROLE	FILOZOFIRANJE ILI POVRŠNOST, NERAZUMEVANJE STVARNIH POTREBA ŽIVOTA	OPTEREČENOST TELESNIM ŽELJAMA (HRANOM, SEKSOM)	BUNTOVNOST, UVREDLJIVOST, EMOTIVNA RANJIVOST	RADIKALIZAM U ODLUČIVANJU ILI NESPOSOBNOST DA SE DONOSE ODLUKE I DRŽE PRINCIPI	ZLOUPOTREBA BLISKOSTI ILI NEZAINTERE- SOVANOST ZA BRAK I PORODICU	NEZAINTERE- SOVANOST ZA DOBRO ČOVEČANSTVA

TRAŽENJE SATISFAKCIJE U RAZVOJNIM, POLNIM I ADAPTIVNIM SPOSOBNOSTIMA PRETVARA TE SPOSOBNOSTI U DESTRUKTIVNE MOTIVE PONAŠANJA KOJI UGROŽAVAJU ČOVEKOVU EGZISTENCIJU

Kako svaka faza razvoja ličnosti izaziva različite prijatne doživljaje, ona može postati objekat zloupotrebe radi satisfakcije i dovesti do zaostajanja osobe u razvoju ličnosti na onoj fazi razvoja koju ličnost zloupotrebljava.

Zloupotreba oralne faze razvoja se može izopačiti u neutoljivu potrebu za osećanjem voljenosti koja čoveka opterećuje celog života i od njega formira egocentričnu ličnost.

Zloupotreba faze autonomije kada dete razvija svoju samostalnost može da se izopači u nezavisnost koja je sama sebi cilj i koja osobu čini gordom u odnosu na druge ljude. Isto tako i zloupotreba seksualnih i emotivnih sposobnosti u vreme puberteta može da dovede do pretvaranja seksualnih i emotivnih sposobnosti u iracionalne motive ponašanja, u želje koje vladaju čovekovom voljom, zbog kojih čovek celog veka može da ostane fiksiran na fazi puberteta.

NESPOSOBNOST ZA BRAČNU ODLUKU I BRAČNE ODGOVORNOSTI

Dok ne pobedi telesne i sebične želje, čovek nije sposoban za bračnu odluku, jer mora da pita svoj veliki Ego tj. same želje da li se one sa tom odlukom slažu. On ne može sam svojim htenjem

da stoji iza bračne odluke, tako da takva bračna odluka i nije njegova lična odluka, već zapravo želja koja privremeno vlada njegovom voljom. Kada se jednoga dana, osećanja koja su vladala bračnom odlukom – stišaju, i čovek se probudi pored osobe koju nikada sam svojim htenjem nije izabrao da voli, osećaće se u istom ropstvu kao da mu je neko drugi izabrao sa kojim bračnim saputnikom da bude i koga treba da voli.

Kada se u vreme adolescentskog razvoja pojavi seksualna sposobnost, ona zreloom reakcijom volje adolescenta treba da ostane samo seksualna sposobnost, a ne da se transformiše u motiv ponašanja.

Ukoliko seksualna sposobnost ne postane oruđe izražavanja ljubavi prema bračnom saputniku, bračni saputnik će postati oruđe zadovoljenja nepobedene seksualne želje, ako uopšte i bude došlo do formiranja bračne zajednice, jer se ona seksualno nesazrelim osobama čini kao teret i oblik ropstva.

Nepobedena sklonost osobe da zloupotrebljava seksualne doživljaje i osećanja ljubavi, navešće osobu da svoj smisao života utemelji na hedonističkom odnosu sa drugim ljudima, i tako je učiniti nezainteresovanom da prepozna potrebe drugih ljudi, a takođe i nesposobnom da se žrtvuje za njihove potrebe. Nespremnost da ugrozi svoje hedonističke porive radi zadovoljenja realnih potreba drugih ljudi, radi potreba svog životnog saputnika i potomstva, čini je nesposobnom za brak i formiranje porodice.

NEUTOLJIVOST UNUTRAŠNJEG NEZADOVOLJSTVA IZVOR NEUMERENOSTI I PERVERZNOSTI

Doživljaji i osećanja kojima čovek pokušava da utoli unutrašnje nezadovoljstvo su samo doživljaji i osećanja, a ne bit, i zato oni, ma kako da su snažni, dugotrajni ili uzvišeni nikada ne mogu da zadovolje žeđ čovekove duše. Oni mogu samo da uguše čovekovu svest o unutrašnjem nezadovoljstvu, ali ne i da čoveka zadovolje.

Kako je pokušaj čoveka da se zadovolji zloupotrebom seksualnih doživljaja i osećanjem ljubavi – neostvariv, on prirodno vodi u neumerenost i perverznost. Čovek se navikava na doživljaj koji je ostvario, i zbog toga što je i dalje u biti nezadovoljen, on u pokušaju da se zadovolji kreće u neumerenost i perverznost.

Pravilna funkcija prijatnih doživljaja nije u tome da budu UZROK sreće u nama (u pokušaju da se zadovoljimo), već da budu POVOD da sreću koju u sebi imamo (svoje zadovoljenje) izrazimo (kroz ljubav i zahvalnost).

POSLEDICA UŽITKA SU RAZDRAŽLJIVOST I DEPRESIJA

Iako čovek nije u stanju da svojim užicima zadovolji žeđ svoje duše, on može uspeti da uguši svest o svom nezadovoljstvu. Ali onda kada uspe da svojim užicima uguši svest o nezadovoljstvu, sama ugušenost unutrašnjeg nezadovoljstva proizvodi psihičku napetost, jer sada čovek ima potrebu da ugušeno nezadovoljstvo izrazi napolje, kroz potrebu za takozvanim "psihičkim pražnjenjem". Ta potreba čoveka čini razdražljivim, jer on sada svesno i nesvesno ima potrebu za povodima kojima će isprovocirati ugušeno nezadovoljstvo na otvoreno izražavanje.

Kako potreba čoveka za užitkom prirodno vodi u neumerenost i perverznost, jednoga trenutka neće postojati više način da on kroz zadovoljavanje svojih seksualnih želja uspešno uguši svoje nezadovoljstvo i to osujećenje želja će ga dovesti u stanje konstantne depresije. Iako se takvim osobama daje savet da budu zadovoljni sa malim stvarima, te male stvari nisu više dovoljno jake da bi mogle da uguše njihovu svest o sopstvenom unutrašnjem nezadovoljstvu i zato takve osobe prirodno vremenom padaju u sve dublju depresiju.

PRINUĐENOST NA LICEMERSTVO

Seksualna revolucija šezdesetih godina je bila opravdavana shvatanjem da čovek ne treba da bude licemer. Naime, seksualno nesazrelim ličnostima vlada seksualna želja, pa im se čini da svi drugi ljudi prirodno imaju seksualnu želju i zaključuju da je licemerno takvu želju sputavati. Umesto da sazrevanjem ličnosti pobede želju i budu iskreni u svojoj čednosti, nesebičnoj ljubavi i zrelosti za brak, mnogi mladi ljudi su izabrali da budu iskreni u ispoljavanju svoje seksualne nesazrelosti i nesposobnosti za zreli bračni odnos. Ali upravo su tada dospeli u stanje u kojem moraju stalno da budu licemeri, jer bi ih iskreno i neobuzdano ispoljavanje seksualnih želja dovelo u sukob sa objektima njihovih želja, i tako odvelo ili u zatvore ili u duševne bolnice.

IZMEĐU LICEMERSTVA I DELIKVENCije

Licemerno je zapaliti želju kod mladih ljudi ili ništa ne učiniti da oni budu od nje sačuvani, pa onda govoriti o njenom obuzdavanju i savetovati ih da treba da budu umereni. Kada čovekom jednom ovlada seksualna želja, njemu se čini gotovo nemoguće teškim da svoje hirove pobedi, ne zato što je to navodno nemoguće, već zato što ga odsustvo zdravog razvoja ličnosti u vreme njegovog vaspitanja i odsustvo prosvetiteljskog duha u njegovom obrazovanju nije naučilo da se svojim slabostima suprotstavlja na zrelo način, već jedino da svoje slabosti sputava u izražavanju. Plašenje zahtevima krivičnog zakonika onda kada je seksualna želja već ovladala čovekovom voljom i kada ga je navela na neobuzdano ponašanje, navodi čoveka na licemerstvo, a svako licemerstvo puca prilikom teškog iskušenja.

SKLONOST KA FANATIČNOM ASKETIZMU I LAŽNOM MORALISANJU

Nečista savest zbog zloupotrebe seksualnog doživljaja jeste jedan od razloga čovekove seksualne neumerenosti, jer ponavljanjem čina kome se savest protivi, a često i promovisanjem banalnog i neozbiljnog govorenja o seksu, čovek ugušuje (otupljuje) svoju sopstvenu savest i tako se bori se protiv osećanja krivice. Ali, kada se vremenom sposobnost užitka smanji, na primer, zbog prirodnog pada polnih hormona u poznim godinama, tada se ne retko dešava da osećanje krivice zbog zloupotrebe seksualnosti izbije u čovekovu svest i ostvari prevagu nad osećanjem užitka. Tada čovek ima iskušenje da iz osećanja krivice samo potisne svoje seksualne motive,

umesto da ih pobedi i da seksualnim sposobnostima prida uzvišenu i jedino ispravnu funkciju – izražavanje ljubavi prema drugoj osobi.

Zloupotreba seksualnosti je zapravo do te mere ograničila osobu da ona nije više u stanju da shvati pravi smisao seksualnih sposobnosti - izražavanje ljubavi prema bračnom saputniku. Takva osoba bi imala seksualni odnos samo radi užitka, a ne radi izražavanja prave ljubavi prema drugoj osobi, pa joj ljubav kao smisao seksualnosti jeste strana. Kako se nije pokajala za pogrešnu funkciju seksualnosti, već je seksualnost samo potisla, ona i dalje ima na sebi pritisak nečiste savesti i zato iskušenje da svaku seksualnost proglasi grešnom, osim onu za stvaranje potomstva.

To je iskušenje onih vernika koji su skloni da se opterećuju krivicom, i da svoje nepobedene slabosti samo potiskuju i sputavaju u izražavanju. Oni često promovišu shvatanje da seksualnost služi samo za razmnožavanje. No, kako Bog nije stvorio čoveka samo da opstane, već mu je podario uzvišeni smisao da živi za druge, tako ni seksualnost ne služi samo za reprodukciju već ima za smisao i izražavanje ljubavi prema bračnom saputniku. Ne čitamo li u Bibliji reči: **"Muž da čini ženi dužnu ljubav, tako i žena mužu. Žena nije gospodar od svog tela, nego muž; tako i muž nije gospodar od svog tela, nego žena. Ne zabranjujte se jedno od drugog."** (1.Korinćanima 7,3-5)? A zar u Bibliji nemamo i opomenu protiv shvatanja ljudi žigosane savesti koji se ustručavaju od hrane i seksa upravo zato što njihovu zloupotrebu nisu pobedili pa im se svako konzumiranje ukusne hrane i svako izražavanje seksualnosti zato čini grešnim? Zar Biblija ne govori o takvima koji su **"licemerni lažovi, žigosani po svojoj savesti i koji zabranjuju ženiti se i zapovedaju uzdržavati se od jela koja Bog stvori za jelo"** (1.Timotiju 4,2-3)?!

Takvi ljudi često postaju zastupnici borbe protiv seksualnosti, sa izraženom potrebom da osuđuju i mrze upravo one koji otvoreno čine ono što bi i oni sami podsvesno želeli, ali što zbog pobuđenog osećanja krivice sebi ne dopuštaju.

No, potreba za lažnim moralisanjem i osuđivanjem nije odlika samo licemera koji sputavaju ispoljavanje svojih slabosti, već je posledica nečiste savesti i onih koji svoja izopačenja otvoreno upražnjavaju. Ali, u tom slučaju, oni kod drugih osoba osuđuju ona seksualna izopačenja koja sami lično nemaju, pa će osoba koja zloupotrebljava odnos sa suprotnim polom imati iskušenje da se u svom lažnom moralisanju i osuđivanju "okomi" na homoseksualce, a sami homoseksualci na pedofile ili na neku drugu seksualnu izopačenost, da bi tako svojom kritikom uzdigli prividnu predstavu o sopstvenoj ispravnosti pred sopstvenom savešću.

SEKSUALNA MANIPULACIJA OD STRANE DRUGIH JESTE ISKUŠENJE NESAZRELIH LIČNOSTI

Kada čovekovom voljom vladaju motivi koji su produkt njegove nesazrelosti ličnosti, tada preko tih motiva osoba lako može biti izmanipulisana od strane druge osobe. Kada čovek pak pobedi svoje slabosti koje su vladale njegovom voljom, tada njime niko ne može da manipuliše, jer nema preko čega. Navođenje nesazrelih ličnosti na seksualnost, pod plaštem seksualnog obrazovnog programa, predstavlja legalizovano manipulisanje njihovim slabostima. Posebno je ono opasno za osobe koje nisu polno sazrele niti su kao maloletne osobe spremne da na sebe preuzmu odgovornost razumnog i zrelog odlučivanja.

ZAPOSTAVLJANJE SPOSOBNOSTI RAZUMA DA SHVATI POTREBE ŽIVOTA

Osoba koja je na životne aktivnosti motivisana nesazrelim motivima, a ne nesebičnom dobrotom, ne razvija razum da shvati koje su realne potrebe života, jer se rukovodi načelom da čini ono što joj srce želi. Štaviše, ona se boji zdravog razuma, jer bi zdrav razum raskrinkao njene motive ponašanja kao besmislene. Umesto da razvija analitičku funkciju razuma, sposobnost da shvati

razliku između smislenog i besmislenog postupanja, ona razvija samo tehničku sposobnost razuma da nađe najbolji način zadovoljenja potrebe koja vlada njenom voljom. Otuda imamo osobe koje će jedna drugoj pružiti alkohol, narkotik, pomoći u prepisivanju na ispitu, i to proglasiti pojmovima prave ljubavi i prijateljstva, jer im je zbog odsustva zdravih motiva postalo nebitno da shvate koje su realne potrebe osoba sa kojima dolaze u kontakt. Možda se najtragičnija posledica gubitka zdravog razuma u preispitivanju pokretačkih motiva ogleda u pokušaju partnera da utemelje i održe bračnu vezu tako što će jedan drugoga navoditi na što neumereniju i izopačeniju seksualnu komunikaciju, nesvesni da zadovoljenje tuđe neumerenosti i izopačenja nije zadovoljenje realne potrebe partnera za ljubavlju. Uskoro međusobna iskvarenost rezultuje sklonošću ka raspadom zajednice, jer jedan drugome više nisu dovoljno interesantni pa imaju potrebu za vanbračnim seksualnim odnosima. Na taj način pokušaj da se partner zadrži buđenjem njegovih slabosti postaje uzrok neverstva i raspada njihove zajednice.

GUBLJENJE HORMONALNE FLEKSIBILNOSTI

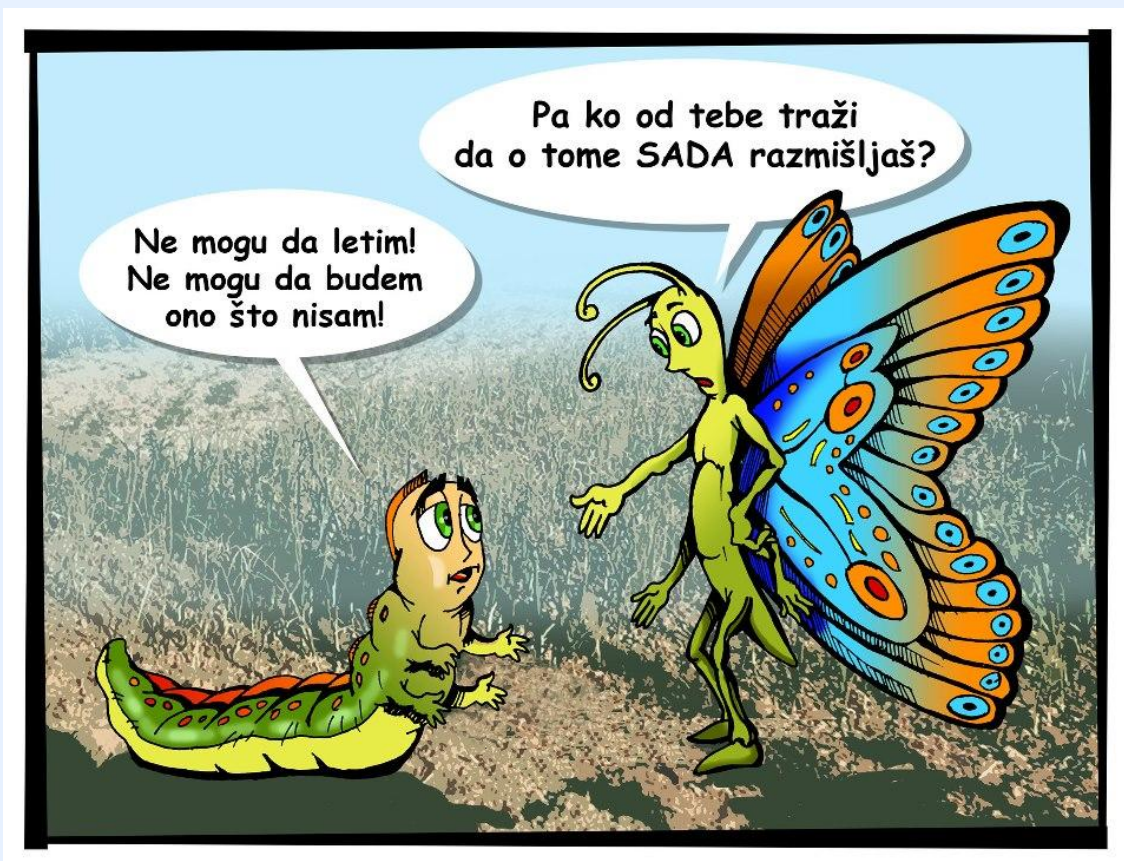
Snažna svest o određenoj potrebi života može aktivirati i one sposobnosti koje organizam u uobičajenim uslovima nema razvijene. Mužjak pacova je prirodno nezainteresovan za svoju mladunčad, ali ukoliko on primeti da je mladunčad bez svoje majke, kod njega se aktivira snažan starateljski instinkt, svojstven ženskom polu, i on na sebe preuzima odgovornost starateljstva nad njima umesto njihove majke. Mnoštvo primera u čitavom živom svetu otkriva mehanizam otključavanja ili zaključavanja gena koji aktiviraju ili zaključavaju sposobnosti adekvatne konkretnim potrebama života. Umna predstava o potrebi života i osećanja koja su adekvatna stvarnosti, aktiviraju lučenje hormona koji će otključati i razviti one sposobnosti koje su odgovor na potrebe života. Međutim, takav mehanizam kod ljudi uglavnom ne funkcioniše. Nesazrela ličnost ne obraća pažnju na realne potrebe života, već se upravlja prema onim unutrašnjim potrebama za satisfakcijom koje su i dovele do njene neodraslosti ličnosti. Te potrebe velikog Ega i njegovih odbrambenih mehanizama aktiviraju hormonalnu aktivnost koja nije adekvatna realnim potrebama života, već koja je adekvatna unutrašnjim potrebama za satisfakcijom, što navodi organizam da zapostavi razvoj, pa čak i da atrofira sposobnosti koje se ne upotrebljavaju i da istovremeno razvija i aktivira sposobnosti koje su čoveku nepotrebne i štetne za njegov razvoj i odgovor na potrebe života. Posebno su tragične posledice poremećaja hormonalne aktivnosti za vreme dok je osoba u razvoju.

POSLEDICE PREVREMENOG BUĐENJA SEKSUALNOSTI

Pogrešna funkcija seksualnosti, kada se ona pobuđuje radi satisfakcije (interesovanja, užitka), a ne radi odgovora na realne potrebe života (izražavanja ljubavi, stvaranja potomstva...) rezultuje time da se ona pobuđuje i onda kada osoba još nije ostvarila psihofizičku polnu zrelost. Takvo prerano buđenje seksualnosti rezultuje mnoštvom poremećaja u razvoju detinje ličnosti pa i u njegovom psihofizičkom razvoju koje ćemo sada nabrojati i ukratko objasniti:

SEKSUALNI INVALIDITET PREMA SUPROTNOM POLU

Ponekad čujemo kako mlade osobe opravdavaju svoju homoseksualnost rečima *"Ne mogu da budem ono što nisam! Meni se ne sviđaju osobe suprotnog pola!"* A kada saznamo koliko te osobe imaju godina, shvatimo da one još nisu ušle u polnu zrelost da bi mogle odgovorno da izražavaju svoja seksualna opredeljenja, i da razlog zašto ne mogu da budu ono što nisu, jeste u tome što još nisu razvile svoju ličnost da bi mogle slobodno da vladaju svojim seksualnim opredeljenjem. Kada bismo malu decu pitali da li mogu da odgovorno ispunjavaju one odgovornosti koje su primerene odraslim osobama, mogli bismo da čujemo njihov razumni odgovor *"Ne mogu da budem ono što nisam!"*

Psihofizički razvoj čoveka prolazi različite faze. U svom razvoju čovek je kao dete prvo okrenut prema sebi samom, jer ako ne nauči da se stara za sebe samog, neće biti sposoban da se stara ni za druge osobe. Tek u vreme adolescencije on se okreće od sebe samog ka drugim ljudima, prvo ka osobama istog pola, a zatim ka suprotnom polu. U početku puberteta pojavljuje se jedan kratak period zaziranja i odbojnosti od suprotnog pola. Ukoliko se seksualnost pobudi pre polnog sazrevanja, kada osoba nije prirodno okrenuta ka suprotnom polu, ona može imati sklonost da seksualnost usmeri ka svom istom polu i produkt će biti homoseksualnost. Ako se pobudi još ranije, kada je osoba okrenuta samo ka sebi, može imati sklonost ka samozadovoljavanju. Ako se seksualnost pobudi u takozvanoj falusnoj fazi (oko četvrte godine života) mogu se javiti incestoidne i pedofilne sklonosti. Zato je najbolje da se seksualnost ne budi do vremena seksualnog sazrevanja i formiranja bračne odluke.

ŠTETNE POSLEDICE PRERANOG POČETKA PUBERTETA NA RAZVOJ RAZUMA

“Humano je imati dugo detinjstvo, civilizovano je imati još duže detinjstvo.” (Erik Erikson)

Pobuđivanje seksualnosti u vreme kada osoba još nije polno zrela, može da njenu seksualnost učini promiskuitetnom. Kako pre puberteta osoba razvija razum i ima potrebu za istraživanjem stvarnosti, njena preterano rana pobuđena seksualnost može biti utemeljena na istraživačkom duhu, što je može kasnije učiniti nezadovoljnom jednim istim partnerom i formirati od nje promiskuitetnu ličnost, koja traži seks sa mnoštvo različitih osoba iz čiste znatiželje.

No, pobuđivanje seksualnosti pre polnog sazrevanja može da pokrene i prerani početak puberteta. I nasledni (višak polnih hormona) i faktori okruženja (život "u staklenom zvonu" bez gotovo ikakvog stresa, navođenje deteta na preterani unos hrane) mogu da pokrenu raniji pubertet, ali isto tako i seksualno uzbuđenje. Utvrđeno je da gledanje erotskih scena snižava nivo kortizola (koji se naziva hormonom stresa), a sniženje kortizola podiže nivo hormona gonadotropina koji pokreće pubertet. U svakom slučaju, prerani početak puberteta dovodi do

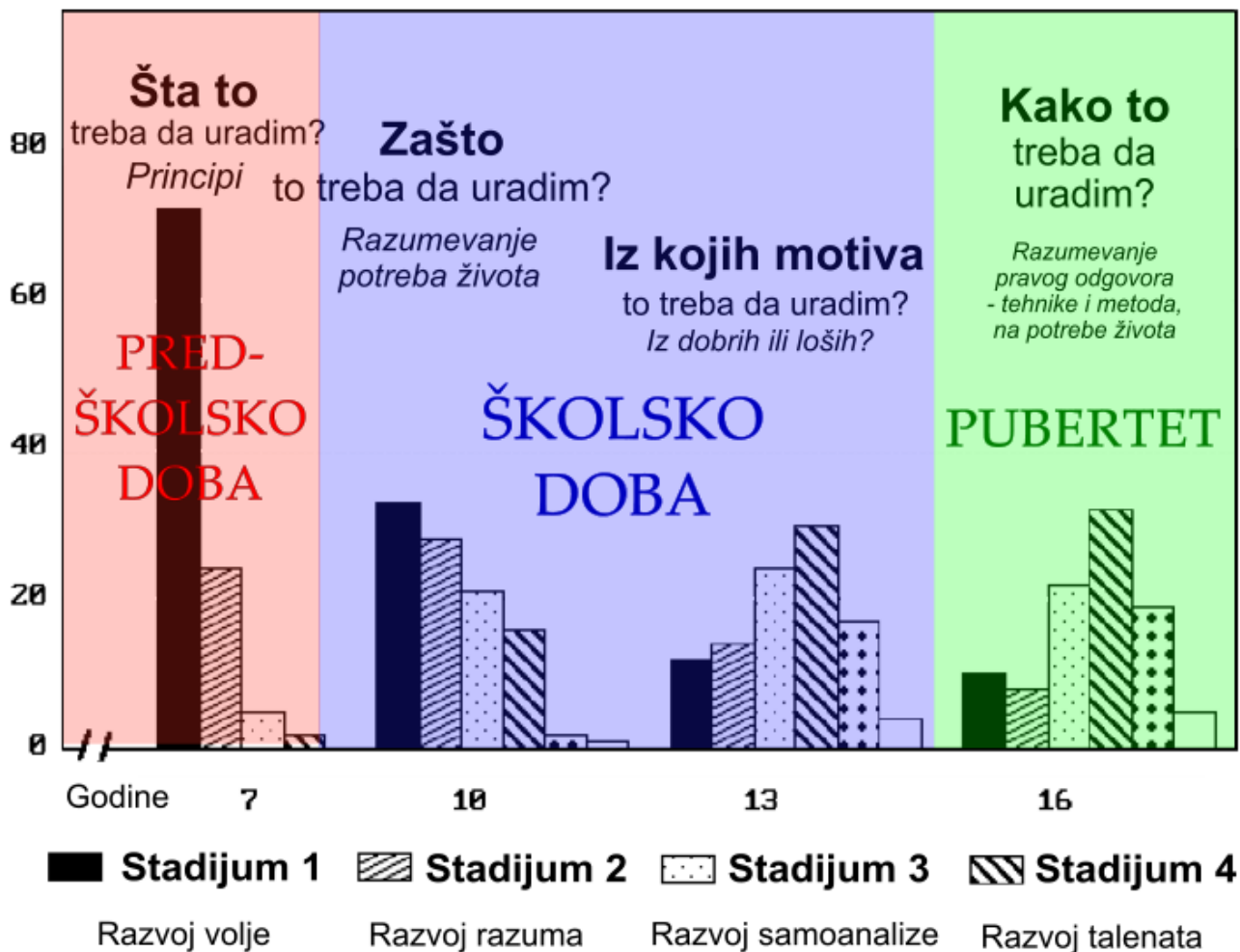
presecanja prethodnog psihofizičkog razvoja osobe, kada ona intenzivno razvija svoje intelektualne sposobnosti, posebno svoju opštu inteligenciju.

"Što je neki narod civilizovaniji, to je period detinjstva duži." (Dr Ivan Tuličić, Pubertet i doba mladosti, str. 3, godina 1964.)

"Mnogi razvojni psiholozi vide društveno kreiranje dugog detinjstva kao ključ za ljudsku kulturnu evoluciju, kao jedan od ključeva za napredak civilizacije." (Lester R. Kurtz, Encyclopedia of Violence, Peace, and Conflict, Volume 3)

Postoje dve funkcije razuma koje doživljavaju maksimum u svom razvoju u periodu školskog doba, a koje bivaju ometene ranijom pojavom puberteta, a to su: sposobnost razuma da analizom smisla shvati koje su realne potrebe života i sposobnost razuma da samokritički preispituje kvalitet sopstvenih pokretačkih motiva (da li osoba čini dobro delo iz nesebične dobrote ili loših motiva – straha, krivice, ponositosti, sebičnog sentimenta, koristoljubivosti, itd).

Kohelbergovi moralni stadijumi i funkcija razuma

U predškolskom dobu dete razvija volju da vlada sobom, u školskom dobu razvija razum da razume potrebe života, a u pubertetu sposobnosti (talente) da odgovori na potrebe života

Posebno razvoj ove druge sposobnosti razuma biva ometen preranim početkom puberteta, koji pokreće kod osobe razvoj sasvim druge vrste inteligencije (praktične i tehničke inteligencije). Otuda danas imamo puno ljudi koji su vrlo snalažljivi u rešavanju konkretnih svakodnevnih životnih problema, ali nemaju svest o besmislu životnih načela kojima se svakodnevno rukovode. Oni jesu sposobni da pronađu uspešne tehnike zadovoljavanja svojih hedonističkih hirova, ali ne shvataju besmisao samih hedonističkih hirova - besmisao pokušaja da se kroz njih zadovolje. Oni se plaše da samokritički misle iz straha da ne bi izazvali samouznemiravanje i kvarenje lažnog mira sopstvene savesti.

ORGAZAM IZAZIVA HORMONALNE PROMENE KOJI OMETAJU ZDRAV PSIHOFIZIČKI RAZVOJ OSOBE KOJA JE U RAZVOJU

U ishodima učenja 4. modula Jovanovićevog Zdravstvenog odgoja za III. razred srednje škole stoji: "Analizirati odredbe Deklaracije o seksualnim pravima Svjetske zdravstvene organizacije". U Deklaraciji o seksualnim pravima Svetskog seksološkog kongresa održanog 1999, pod petom tačkom, čitamo sledeće reči:

"Pravo na seksualni užitak. Seksualni užitak, uključujući autoerotizam (masturbaciju), izvor je fizičke, psihičke, intelektualne i duhovne dobrobiti."

Popuštanje sopstvenom autoerotizmu – masturbaciji, svakako predstavlja ometanje u razvoju čovekove ličnosti i može da ostavi posledice za ceo život:

"Osoba koja masturbira je, dakle, samodovoljna osoba, koja sebično voli samu sebe, svoje sopstveno telo, koja nema potrebe za drugom osobom suprotnog pola da kompletira svoje ispunjenje, i koja po istom principu ostaje obuzeta svojom interesom za sebe, potpuno nesposobna da adekvatno doprinese socijalnoj šemi ljudskih odnosa... Upravo osakaćeno ograničenje ličnosti, koja favorizuje masturbaciju, predstavlja najveću opasnost. Sakaćenje ličnosti, njena deformacija samozadovoljavanjem u periodu razvoja kada se dete oblikuje jeste zaista ozbiljan hendikep koji može da ograniči pojedinca u njegovim mogućnostima kroz čitav život." (William Alanson White, The Mental Hygiene of Childhood, pg 30)

Međutim, masturbacija ne izaziva samo poremećaje u razvoju čovekove ličnosti, time što je čini egoističnom i egocentričnom, već dovodi do poremećaja i u čovekovom psihofizičkom razvoju, posebno ako se primenjuje u vreme detinjstva. U periodu razvoja mladog ljudskog bića, svaka nepredviđena promena hormonalne aktivnosti ostavlja trajne posledice na psihofizički razvoj budućeg odraslog čoveka.

Svaki orgazam izaziva snažne hormonalne promene koje posle orgazma ostaju danima, tako da je nemoguće izbeći njihove štetne posledice na organizam koji je u razvoju. Naime, predigra podiže nivo hormona dopamina do samog trenutka orgazma, kada dolazi do naglog pada dopamina a skoka hormona prolaktina. Dopamin je inhibitor lučenja prolaktina. Smanjenje dopamina u trenutku orgazma izaziva skok nivoa prolaktina koji zadržava visok nivo još dugo posle orgazma. Dok je dopamin davao osobi raspoloženje u njenom naporu da ostvari seksualni čin, prolaktin gasi seksualnu motivisanost (smanjuje nivo polnih hormona) i ima za svrhu da supružnike usmeri ka svom potomstvu.

Prolaktin je odgovoran što se i mnogi muškarci ugoje i dobiju izražene grudi kada krenu u brak. Oni više nisu u "lovu na ženku", pa se kod njih smanji nivo polnih hormona i aktiviraju sposobnosti koje im pomažu da pruže svoj doprinos starateljstvu nad svojom decom. Prolaktin se pojačano luči i kod oca kada uzme svoje dete u krilo. Povremeni seksualni odnosi, čak samo jednom

sedmično, održavaju stalno povišen nivo prolaktina kod oba supružnika i tako ih čine brižnima prema deci.

Ali šta se dešava kada mlado ljudsko biće, koje je još uvek u svom razvoju, učestalim masturbacijama izaziva i održava visok nivo prolaktina a nizak nivo dopamina? Na koji način taj hormonalni disbalans u periodu razvoja deluje na njegov psihofizički razvoj?

To možemo da pretpostavimo na osnovu poznatih simptoma preterano visokog nivoa prolaktina i niskog nivoa dopamina kod odraslih osoba. *Preterano visok nivo prolaktina izaziva osteoporozu (oboljenja kičme...), nadutost zbog akumulacije vode u organizmu, glavobolju (migrene), probleme sa vidom, dok nizak nivo dopamina izaziva gubitak memorije, smanjenu sposobnost učenja i sklonost ka stimulativima (potrebu za opijanjem).* A ti simptomi se poklapaju sa shvatanjima o posledicama masturbacije iz XIX veka, koja su navodila iste simptome i tvrdila da masturbacija izaziva oboljenja kičme, vodenu bolest, glavobolju, gubitak memorije, probleme sa vidom, itd. Najtragičnija posledica održavanja visokog nivoa prolaktina kod dece i adolescenata jeste nizak nivo dopamina koji je važan hormon za osobe u razvoju, neophodan za razvoj nervnog sistema i sposobnosti učenja. Kod odraslih osoba razvoj nervnog sistema je već završen, samo učenje nema više prioritet, već primena saznanja u životu, i zato povećan nivo prolaktina ima svoje mesto kod odraslih ljudi i zrelih ličnosti koje više nisu u psihofizičkom razvoju i koji sada žive za svoju porodicu.

Pored skoka prolaktina, u trenutku orgazma dolazi i do privremenog skoka hormona oksitocina i vazopresina, koji izazivaju memorisanje izvora seksualnog zadovoljstva, što ima za svrhu da se osoba sa kojom se ima seksualni odnos zapamti i zavoli. Možemo zamisliti kakve su posledice navikavanja na neki drugi izvor seksualnog zadovoljstva, koji ostaje u naš um urezan za ceo život, a da to nije voljeno ljudsko biće suprotnog pola sa kojim smo odlučili da živimo dok nas smrt ne rastavi?

ZAVRŠNA REČ

Posle ove opservacije svih problema neodraslosti ličnosti i prevremenog buđenja seksualnosti, možemo se pitati, hoće li ministarstvo obrazovanja imati finansija da plati odštetu svima onima koji sa svojim seksualnim invaliditetima i propalim brakovima budu okrivili to ministarstvo za sav horor koji im je ono krivim učenjem o polnosti obezbedilo?

Zaista je našim mladima neophodno seksualno vaspitanje i obrazovanje, ali ono vaspitanje i obrazovanje koje će im razviti slobodu ličnosti, a ne lažno obrazovanje koje predstavlja skup izgovora za infantilnost ličnosti koja će ih učiniti nesposobnim za brak i za životne odgovornosti. Njima treba obrazovanje koje će ih učiniti odraslim ličnostima, slobodnim da vladaju sobom i svetom oko sebe, a ne robovima sopstvene prirode i žrtvama spoljne manipulacije. Njih treba prosvetljujućim obrazovanjem naučiti kako da svojim seksualnim i emotivnim sposobnostima daju zdrav životni smisao, koji će biti odgovor na potrebe njihovog bračnog partnera, a ne da te sposobnosti zloupotrebljavaju radi kakve satisfakcije ili sa druge strane da ih ugušuju. Njima treba prosvetiteljsko obrazovanje koje će ih naučiti da žive za porodicu i za čovečanstvo i da postanu ljudi u najuzvišenijem smislu reči čovek.

“Izgubili smo naše uverenje o svrsi ljudskog postojanja. ... U prošlosti se u mnogim zemljama smatralo da je čovekov glavni zadatak u svetu - osim što treba da zaraduje za život - da služi Bogu, to jest da sprovodi Božje zapovesti. ... Retko je koje dete u SAD odgojeno tako da zaista veruje kako mu je cilj da služi porodici, svojoj zemlji ili Bogu. Međutim, smatram da bi mnoga naša deca rasla srećnija kad bi stekla uverenje u detinjstvu da je najvažnije za čoveka da služi čovečanstvu i da živi prema tom idealu. ... Postoje golemi zastrašujući problemi u našoj zemlji i u

svetu. Oslanjajući se na inicijativu i materijalna dobra, postigli smo tehnička čuda. Ali pošto smo zadovoljili svoje materijalne potrebe, postalo je neprijatno vidljivo da nismo napredovali u razvoju međuljudskih odnosa, u filozofskom razmatranju problema, u svetskoj sigurnosti. U SAD je procenat rastava, samoubistava i zločina na vrhu lestvice u svetu. ... Naša jedina stvarna nada, kako ja vidim, jeste: odgajiti decu da nisu na svetu samo zbog zadovoljavanja svojih želja već prvenstveno zato da pomažu drugima." (Bendžamin Spok, Kako negovati i odgajati dete, str. 12, 18-19)

Miloš Bogdanović

milos@enlite.org

<http://www.facebook.com/seksualna.pedagogija>